Yr Ail Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol (Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol 2020)

SoNarR2020 Cofrestru trefol asesu SMNR

Cyfoeth Naturiol Cymru

Adroddiad Terfynol

Gwybodaeth am Cyfoeth Naturiol Cymru

Diben Cyfoeth Naturiol Cymru yw ceisio rheoli adnoddau naturiol mewn modd cynaliadwy. Mae hyn yn golygu gwarchod aer, tir, dŵr, bywyd gwyllt, planhigion a phridd i wella llesiant Cymru a darparu dyfodol gwell i bawb.

Tystiolaeth yn Cyfoeth Naturiol Cymru

Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn sefydliad sy'n seiliedig ar dystiolaeth. Rydym yn ceisio sicrhau bod ein strategaethau, penderfyniadau, gweithrediadau a chyngor i Lywodraeth Cymru ac eraill wedi'u tanategu gan dystiolaeth gadarn sydd o ansawdd uchel. Rydym yn cydnabod ei bod yn hanfodol bwysig meddu ar ddealltwriaeth dda o'n hamgylchedd newidiol.

Byddwn yn gwireddu'r weledigaeth hon drwy'r isod:

- Cynnal a datblygu sgiliau arbenigol technegol ein haelodau staff;
- Diogelu ein data a'n gwybodaeth;
- Sicrhau rhaglen ragweithiol o waith tystiolaeth sydd â digon o adnoddau;
- Parhau i adolygu ac ychwanegu at ein tystiolaeth er mwyn sicrhau ei bod yn addas ar gyfer yr heriau yr ydym yn eu hwynebu; a
- Rhannu ein tystiolaeth mewn modd agored a thryloyw.

Teitl: **SoNarR2020 Cofrestru trefol asesu SMNR**

Adolygiadau gan Gymheiriaid: Adolygiad gan gymheiriaid mewnol ac allanol

Cyfyngiadau: Dim

Cynnwys yr Ail Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol (Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol 2020)

Mae’r ddogfen hon yn un o grŵp o gynhyrchion sy'n ffurfio'r ail Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol (Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol 2020). Dyma'r gyfres lawn o gynhyrchion:

Crynodeb Gweithredol. Rhagair, Cyflwyniad, Crynodeb a Chasgliadau. Cyhoeddwyd fel cyfres o dudalennau gwe ym mis Rhagfyr 2020

Y Cofrestrau Adnoddau Naturiol. Ysgogwyr, Pwysau, Effeithiau a Chyfleoedd i Weithredu ar gyfer wyth Ecosystem Eang. Cyhoeddwyd fel cyfres o ddogfennau PDF ac fel ffeithlun rhyngweithiol ym mis Rhagfyr 2020

Asesiadau yn erbyn pedwar nod Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy. Cyhoeddwyd fel cyfres o ddogfennau PDF ym mis Rhagfyr 2020:

Nod 1 Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol 2020. Mae stociau o adnoddau naturiol yn cael eu diogelu a'u gwella

Nod 2 Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol 2020. Mae ecosystemau yn gallu gwrthsefyll newid disgwyliedig ac anrhagweledig

Nod 3 Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol 2020. Mae gan Gymru leoedd iach i bobl sydd wedi'u gwarchod rhag peryglon amgylcheddol

Nod 4 Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol 2020. Cyfrannu at economi adfywiol, cyflawni lefelau cynhyrchu a defnydd cynaliadwy

Asesiad o Fioamrywiaeth Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol 2020. Cyhoeddwyd ym mis Mawrth 2021

Asesiadau yn ôl Ecosystem Eang. Cyhoeddwyd fel cyfres o ddogfennau PDF ym mis Mawrth 2021:

Asesiad o Gyflawni Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy: Ymylon Arfordirol

Asesiad o Gyflawni Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy: Ffermdir Caeedig

Asesiad o Gyflawni Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy: Dŵr Croyw

Asesiad o Gyflawni Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy: Yr Ardal Forol

Asesiad o Gyflawni Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy: Mynyddoedd, Gweundiroedd a Rhosydd

Asesiad o Gyflawni Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy: Coetiroedd

Asesiad o Gyflawni Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy: Trefol

Asesiad o Gyflawni Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy: Glaswelltir Lled-naturiol

Asesiadau yn ôl Thema Drawsbynciol. Cyhoeddwyd fel cyfres o ddogfennau PDF ym mis Mawrth 2021:

Asesiad o Gyflawni Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy: Ansawdd Aer

Asesiad o Gyflawni Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy: Y Newid yn yr Hinsawdd

Asesiad o Gyflawni Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy: Effeithlonrwydd Ynni

Asesiad o Gyflawni Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy: Rhywogaethau Estron Goresgynnol

Asesiad o Gyflawni Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy: Priddoedd a Defnydd Tir

Asesiad o Gyflawni Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy: Gwastraff

Asesiad o Gyflawni Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy: Effeithlonrwydd Dŵr

Anghenion tystiolaeth diweddaredig yr Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol. Cyhoeddwyd ym mis Mawrth 2021

Acronymau a Rhestr Termau. Cyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2020 a diweddarwyd ym mis Mawrth 2021

Dyfyniad argymelledig ar gyfer y rhan hon o'r adroddiad:

Cyfoeth Naturiol Cymru. 2020. SoNarR2020 Cofrestru trefol asesu SMNR. Cyfoeth Naturiol Cymru.

Hawlfreintiau

Oni nodir yn wahanol, gall cynnwys yr adroddiad hwn gael ei ddefnyddio dan drwydded Llywodraeth Agored

Oni nodir yn wahanol, mae'r holl graffiau, mapiau, tablau a delweddau eraill yn © Cyfoeth Naturiol Cymru a hawl cronfa ddata. Cedwir pob hawl.

Yr holl fapiau sy'n cynnwys ffin Cymru:

© Cyfoeth Naturiol Cymru a hawl cronfa ddata. Cedwir pob hawl. © Hawlfraint y Goron a chronfa ddata 2020. Rhif trwydded 100019741 yr Arolwg Ordnans.

Yr holl fapiau sy'n cynnwys agweddau morol:

© Cyfoeth Naturiol Cymru a hawl cronfa ddata. Cedwir pob hawl © y Goron Brydeinig ac OceanWise Ltd, 2020. Cedwir pob hawl. Rhif trwydded EK001-20120402. Ni ddylid eu defnyddio at ddibenion mordwyaeth.

Trefol
Cofrestr Adnoddau Naturiol
Asesiad o Reoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy

Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol 2020

Nod 1: Mae stociau o adnoddau naturiol yn cael eu diogelu a'u gwella

Nod 1: Cynnydd tuag at gyflawni'r nod

1.1 Mae'r Cynllun Gweithredu ar gyfer Peillwyr yng Nghymru wedi'i fabwysiadu.

1.2 Mae gwastraff wedi lleihau ar gyfer cartrefi, busnes a diwydiant.
O'r bennod Gwastraff
Asesiad hyder: Uchel

Nod 1: Rhwystrau sydd ar ôl cyn cyflawni'r nod

1.3 Coed trefol annigonol o boblogaeth sy'n heneiddio, heb lawer o rywogaethau.
Asesiad hyder: Uchel

1.4 Mae rhai poblogaethau adar trefol wedi dirywio'n fawr ers 1995.
Asesiad hyder: Uchel

1.5 Mae diffyg data tuedd ar gyfer mamaliaid ac infertebratau mewn ardaloedd trefol yn ei gwneud hi'n anodd dweud a yw ecosystemau trefol yn cael eu rheoli'n effeithiol.

1.6 Data cyfyngedig i fonitro ac asesu tueddiadau mewn troseddau gwastraff
O'r bennod Gwastraff

1.7 O'r bennod Gwastraff
Gallu cyfyngedig i fonitro a sicrhau adferiad diogel a phriodol o wastraff sy'n cael ei allforio.

1.8 O'r bennod Gwastraff
Tystiolaeth gyfyngedig i asesu effeithiau lledaenu deunydd organig sy'n deillio o wastraff i dir yn llawn

Nod 2: Ecosystemau gwydn

Nod 2: Cynnydd tuag at gyflawni'r nod

2.1 Rhaid i'r mwyafrif o ddatblygiadau newydd ddefnyddio systemau draenio cynaliadwy. Asesiad hyder: Uchel

2.2 Aseswyd mwy o fannau gwyrdd ar gyfer ansawdd (adroddiad uniongyrchol 2019 gan Cadwch Gymru'n Daclus). Asesiad hyder: Uchel

Nod 2: Rhwystrau sydd ar ôl cyn cyflawni'r nod

2.3 Canopi coed trefol yn isel iawn mewn llawer o drefi arfordirol. Poblogaeth coed trefol sy'n heneiddio gyda llai o goed newydd yn cael eu hychwanegu. Amrywiaeth isel o rywogaethau coed trefol yn eu gwneud yn agored i blâu a chlefydau (Cyfoeth Naturiol Cymru, 2016).
Asesiad hyder: Uchel

2.4 Nid yw mwyafrif y datblygiadau presennol yn defnyddio systemau draenio cynaliadwy.

2.5 Ansawdd man gwyrdd lleol yn anhysbys i raddau helaeth ac heb ei fesur (adroddiad uniongyrchol 2019 gan Cadwch Gymru'n Daclus).
Asesiad hyder: Uchel

2.6 Ansawdd mannau gwyrdd lleol dan fygythiad gan adnoddau sy'n dirywio (APSE, 2019; Cronfa Dreftadaeth y Loteri 2016; Tasglu Mannau Gwyrdd Trefol, 2002).
Asesiad hyder: Uchel

Nod 3: Lleoedd iach i bobl

Nod 3: Cynnydd tuag at gyflawni'r nod

3.1 Gwell effeithlonrwydd yn y stoc dai yng Nghymru.
Asesiad hyder: Uchel

3.2 Llai o dlodi tanwydd.
Asesiad hyder: Uchel

3.3 Y mwyafrif o gartrefi o fewn 10km i fannau gwyrdd o 500 hectar.
Asesiad hyder: Uchel

Nod 3: Rhwystrau sydd ar ôl cyn cyflawni'r nod

3.4 Mae'r stoc dai bresennol yn gofyn am welliannau pellach i'r defnydd o ynni ac inswleiddio. Asesiad hyder: Uchel

3.5 Gall gerddi llai mewn datblygiadau newydd effeithio ar iechyd a datblygiad plant (Thompson a Head, heb ddyddiad; Richardson ac eraill, 2017).
Asesiad hyder: Uchel

3.6 Nid oes gan y mwyafrif o gartrefi fan gwyrdd hygyrch o fewn pellter cerdded hawdd.
Asesiad hyder: Uchel

3.7 Nid yw targedau tlodi tanwydd uchelgeisiol wedi'u cyrraedd eto.
O'r bennod Gwastraff
Asesiad hyder: Uchel

Nod 4: Economi adfywiol

Nod 4: Cynnydd tuag at gyflawni'r nod

4.1 Lleihau'r ynni a ddefnyddiwyd.
Asesiad hyder: Uchel

4.2 Cynnydd mewn cynhyrchu ynni o ffynonellau adnewyddadwy.
Asesiad hyder: Uchel

4.3 Lleihau'r defnydd o lo wrth gynhyrchu ynni.
Asesiad hyder: Uchel

4.4 Cynyddodd teithiau teithwyr rheilffordd yng Nghymru 29.9% rhwng 2008 a 2018 (StatsCymru, 2020).

4.5 Cynnydd da ar leihau allyriadau carbon o ynni a ddefnyddir mewn adeiladau (cynllun cyflenwi carbon isel Cymru, 2019).

4.6 O'r bennod Gwastraff
Cyfraddau ailgylchu gwastraff y cartref o'r radd flaenaf.
Asesiad hyder: Uchel

4.7 O'r bennod Gwastraff
Dirywiad cyflym yn y gwastraff a anfonir i safleoedd tirlenwi yng Nghymru dros y 15 mlynedd diwethaf.
Asesiad hyder: Uchel

4.8 O'r bennod Gwastraff
Mae canran uchel o wastraff bioddiraddadwy yn cael ei ailgylchu.
Asesiad hyder: Uchel

Nod 4: Rhwystrau sydd ar ôl cyn cyflawni'r nod

4.9 Mae trafnidiaeth ffordd yn cyfrif am 92% o allyriadau trafnidiaeth Cymru.
Asesiad hyder: Uchel

4.10 Mae siwrneiau teithwyr ar fysiau lleol yng Nghymru wedi gostwng 20% ers 2007-08 (Llywodraeth Cymru 6, 2019).
Asesiad hyder: Uchel

4.11 Mae 13% o'r cynhyrchion sy'n cael eu danfon i safleoedd adeiladu yn cael eu hanfon yn uniongyrchol i safleoedd tirlenwi heb gael eu defnyddio (Cyngor Adeiladu Gwyrdd y DU, 2019).
Asesiad hyder: Uchel

4.12 Defnydd isel o gynhyrchu ynni di-garbon domestig (Ramboll, 2020).
Asesiad hyder: Uchel

4.13 Mae adeiladau cyfredol a ddyluniwyd ac a adeiladwyd yn defnyddio mwy o ynni, gan gynyddu'r galw am gynhyrchu ynni (Pwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd, 2019).
O'r bennod Newid yn yr Hinsawdd
Asesiad hyder: Uchel